

בס"ד, תמוז תש"ף

אל:

מנהלי בתי"ס העל יסודיים בחמ"ד
מרכזי מקצוע ספרות בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות בחמ"ד
מורות ומורים לספרות

הנדון: חוזר מפמ"ר ספרות ממ"ד תש"ף 1/

אנו עומדים בפתחה של שנת הלימודים תש"ף. אני מאחלת לכולנו שנה טובה ומבורכת, שנה שבה נצליח במעשה ידינו, ונמצא אצל תלמידינו אוזן שומעת ולב קשוב.

תוכן העניינים:

1. הנחיות לחטיבה העליונה לקראת שנת הלימודים תשע"ט ובחינת הבגרות
2. הנחיות לחט"ב לקראת שנת הלימודים תש"ף
3. הנחיות כלליות

1. הנחיות לחטיבה העליונה לקראת בחינת הבגרות:

א. תכנון לימודים תש"ף:

לקראת תש"ף יש להיערך עפ"י רשימת היצירות העדכנית. מומלץ להיעזר [בתכנית הלימודים החדשה](#) ובמדריכה הבית-ספרית. לרשימת היצירות ליחידת החובה לשנת תש"ף נא היכנסו [כאן](#). המורים מתבקשים למלא את הטפסים עם רשימות היצירות הנלמדות בשנת הלימודים תש"ף ולשלוח לאישור. נא לשלוח את הטפסים המתאימים בהתאם למועד הבגרות, בחורף או בקיץ. הקריטריונים לבחירת היצירות מופיעים באתר. יש להקפיד על שליחת הרשימות לאישור עד למועד הנקוב בטבלה. שימו לב! **כבכל שנה, רשימת היצירות ליחידת החובה לשנת תש"ף היא אותה רשימה הן למועד החורף והן למועד הקיץ.**

היחידה	למי לשלוח לאישור?	תאריך סופי	מה לשלוח?

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי והמזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת הספרות בחמ"ד

	לבקשת אישור		
אפשרות א': טפסי יחידת החובה בשני עותקים + מעטפה מבויללת עם כתובת המורה השולח או כתובת ביה"ס אפשרות ב': משלוח במייל	כ"ו תשרי, 25.10.19	מדריכה בית-ספרית	יחידת חובה (מועד קיץ לתלמידי י"א וי"ב ומועד חורף לתלמידי י"ב ותלמידי אגף שחר בלבד)
א. טופס דיווח אינטרנטי ב. רשימת יצירות של יחידת החובה חתומה על ידי מדריכה ג. רשימת יצירות להגבר כל הטפסים שילחו באמצעות הקישור	א' כסליו, 29.11.19	מפמ"ר	הגבר (מועד קיץ)

לידיעתכם- אין להגיש מחברות של בחינות בגרות ללא רשימת יצירות חתומה ומאושרת על ידי המדריכה
הבית ספרית. יש להקפיד שברשימת היצירות לא יופיע סימן זיהוי של בית הספר או התלמיד.

ב. **חלופות בהערכה**: באתר המפמ"ר יש אבחנות ברורות בין חלופות להערכה הזכאיות לתשלום (מטלת ביצוע
ועבודת חקר) לבין מטלות שאינן לתשלום. המורים מוזמנים להיכנס [לאתר](#), להתרשם ממגוון החלופות
המוצעות, ומהמחווים המפורטים, ולבחור את החלופה המתאימה להם.

ג. **פיתוח מקצועי תש"ף**: מתוך הבנה של חשיבות הפיתוח המקצועי למורים ומתוך ניסיון להתאים את
ההשתלמויות לצרכים השונים של אוכלוסיית המורים, נבנתה מערכת השתלמויות הכוללת השתלמויות
מחוזיות - פנים אל פנים- לצד השתלמויות מתוקשבות. כמידי שנה, ההשתלמויות תעסוקנה במגוון נושאים
ומתודות הרלוונטיים להוראה וללמידה.

- **השתלמויות פנים אל פנים**: במהלך השנה יתקיימו השתלמויות פנים אל פנים במחוזות מרכז, תל אביב,
דרום, ירושלים ומנח"י. ההשתלמויות יעסקו ביצירות החובה לתש"ף, לצד דרכי הוראת כתיבה יוצרת
ומתודות הוראה. פרטים מלאים יעודכנו בקרוב. לרשימת ההשתלמויות הכנסו [כאן](#)
- **השתלמויות מתוקשבות**: בשנה"ל תש"ף תתקיימנה שש השתלמויות מתוקשבות המותאמות
לאוכלוסיות מורים ספציפיות:

שם המנחה	קהל יעד	שם ההשתלמות
ענת מורן	מורים המלמדים תלמידים עולים	הוראת ספרות לתלמידים עולים

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי והמזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת הספרות בחמ"ד

פדגוגיה חדשנית שלב א'	מורים שמעוניינים ללמוד על שימוש בכלים מתוקשבים להוראת ספרות	מוריה בר און
פדגוגיה חדשנית שלב ב'	מורים שלמדו את שלב א'	זיוה גולן
הוראת ספרות לתלמידי החינוך המיוחד	מורים המלמדים ספרות את תלמידי החינוך המיוחד הלומדים בכיתות רגילות	ענת מורן
פה טמון כל הסוכר שבעולם	מורים חדשים המלמדים לראשונה ספרות	הדס בן ארזה
קהילת מורי שמחת הקריאה	מורי חט"ב המעוניינים לקיים פעילויות עידוד קריאה ו/או המשתתפים ב"שמחת הקריאה" וב"ספריה בכיס"	יונית מסורי

פרטים מלאים יפורסמו באתר בקרוב.

ד. לקראת בגרות תש"פ:

- **חובת הוראה מול חובת בחינה:** להזכירכם, כפי שהיה בעבר, **חובת הוראה אינה מקבילה לחובת בחינה**. משמע- יש ללמד את כל היצירות המופיעות ברשימת היצירות לבגרות אולם אין חובה שעל כל היצירות תופיע שאלה בבחינת הבגרות. בבחינת הבגרות תתאפשר בחירה בכל אחד מהחלקים של מינימום 50%.
- **כתיבה במחברות סרוקות:** מכיוון שמחברות הבחינה סרוקות, הן נקראות על ידי המעריכים דרך צג המחשב. חשוב מאוד להקפיד שהתלמידים יכתבו בעט בצבע כהה (שחור או כחול). צבע אחר לא נסרק כראוי. יש לשים לב שהכתיבה לא תהיה חלשה ורפויה מפני שכתובה כזו היא בלתי קריאה בסריקה. בנוסף, יש להשאיר שורה ריקה בין שורה לשורה ולא לכתוב בשוליים (השוליים נחתכים בסריקה). חשוב להקפיד על הוראות אלה כבר בבחינות המתכונת. זכרו- מחברת קריאה וברורה היא אינטרס משותף של התלמיד, המורה והמעריך. להוראות מפורטות לקראת בחינת הבגרות היכנסו [כאן](#).
- **הערכת בחינות בגרות:** מורים המעוניינים לבדוק בחינות בגרות, מוזמנים להיכנס לאתר של מחלקת הבחינות ולהירשם כמעריכים. הערכה בחינות הבגרות מטייבת את ההוראה ומאפשרת למורה המעריך פגישה בלתי אמצעית עם הדרישות של בחינות הבגרות. מומלץ מאוד שמורה אחד לפחות מכל צוות מורים, יצטרף למעריכי הבחינות.
- **שינויים במבנה הבחינה לנבחני משנה ותלמידים אקסטרניים:**
א. שינויים בשאלון יחידת החובה 9172, 9182:

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי והמזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת הספרות בחמ"ד

הרינו להודיעכם על שינוי מבנה הבחינה בשאלון 9182, החל מחורף תש"פ.
להזכירכם- שאלון זה נועד לנבחני משנה ותלמידים אקסטרניים שלא עשו הערכה חילופית בהיקף 30%.

שאלון 9182

פרק	נושא	בחירה	ניקוד לפרק
ראשון	סיפורת (מעשה חכמים וסיפור קצר)	1 מתוך 3	20 נק'
שני	יצירות מאת עגנון, דרמה	1 מתוך 8	30 נק'
שלישי	קריאה מונחית	1 מתוך 6	20 נק'
רביעי	שירה	2 מתוך 9	30 נק'

שאלון 9172 (ע"ח)

פרק	נושא	בחירה	ניקוד לפרק
ראשון	סיפורת (מעשה חכמים, סיפור קצר דרמה)	2 מתוך 11	50 נק'
שני	קריאה מונחית	1 מתוך 4	20 נק'
רביעי	שירה	2 מתוך 8	30 נק'

המבנה החדש בשאלונים אלה ייושם החל ממועד חורף תש"פ. לנבחנים תינתן תוספת של חצי שעה, כך שמשך הבחינה בכל אחד מהשאלונים יהיה שעותיים.
שימו לב! שינויים אלה אינם תקפים לשאלונים 9181, 9184 המיועדים לתלמידים אינטרניים.

ב. שינויים בשאלון ההגבר לתלמידים אקסטרניים ונבחני משנה :
הבחינה לנבחני משנה בהגבר תהיה בחינה בכתב(במקום השאלון בעל פה לנבחנים אינטרניים). פרטי השאלון יפורסמו על אגף הבחינות בחוברת סמלי השאלונים וכן באתר המפמ"ר

הנחיות לחטיבת הביניים :

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי והמזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת הספרות בחמ"ד

א. **תכנית לימודים בית ספרית:** תכנית הלימודים החדשה לחטיבות הביניים נמצאת באתר. ניתן להיכנס לתכנית בקישור [הבא](#).

רשימת היצירות תיבחר ע"י בתי הספר מתוך תכנית בחטיבת הביניים, ובהתאם לספרים המאושרים על ידי משרד החינוך. ניתן להוסיף יצירות נוספות שלא מהתכנית, בתיאום עם המדריכה הבית ספרית. מכיוון שהתכנית מותאמת למגוון רחב של בתי ספר ואוכלוסיות שונות, הרשימה נבנתה בצורה מודולרית, כך שרשימת הבסיס מחייבת את המורה. והיצירות המסומנות בכוכבית הן בגדר העשרה. כל המוסיף הרי זה משובח.

יש לשמור על מבנה החלוקה הז'אנרי ועל כמות היצירות בכל ז'אנר. למורה ניתנת בחירה לגבי התכנים, בהתאם לתכנית הלימודים.

מומלץ להכין את רשימת היצירות להוראה לפני תחילת שנת הלימודים, בשיתוף של צוות הספרות בחט"ב ובתאום עם צוות החט"ע. אין ללמד את אותן יצירות פעמיים- גם בחט"ב וגם בחט"ע. יש להעביר את הרשימה לאישור המדריכה המחוזית בחטיבת הביניים עד לתאריך כח' תשרי תש"ף. לטפסים של רשימות היצירות לחץ [כאן](#)

ב. **שעות הוראה בחטיבת ביניים:** על פי חוזר מתנ"ה, חובה ללמד 6 שעות בחטיבת הביניים. פריסת שעות אלה בשלוש שנות הלימוד בחט"ב, היא בהתאם להחלטתו של בית הספר. מצורף קישור לחוזר [מתנה](#) העוסק בחלוקת השעות בחטיבת הביניים.

ג. **תכניות לעידוד קריאה: שמחת הקריאה וספריה בכיס:**
בשנת הלימודים הקרובה תתרחב תכנית **שמחת הקריאה** שמטרתה עידוד קריאה בחטיבת הביניים: חבילות ספרים מגוונות ישלחו לבתי הספר המצטרפים לתכנית, נכתבו יחידות הוראה חדשות, ומורים המלמדים בבתי הספר אשר יצטרפו לתכנית יצטרפו לקהילה וירטואלית של מורי שמחת הקריאה וילמדו מתודות חדשות לעידוד קריאה. בנוסף, חלק מבתי הספר יצטרפו ל**ספריה בכיס**- מיזם ספרים מוקלטים. אנו מקווים שהמהלכים השונים יביאו להרחבה משמעותית של העיסוק בספרי הקריאה ואהבת הקריאה. ניתן לצפות ביחידות ההוראה החדשות [כאן](#).

הנחיות כלליות:

א. **תחרות כתיבה מקוונת- " שורה ראשונה" לתלמידי בתי הספר העל יסודיים בחמ"ד :**

לאור הצלחת התחרות בשנים שעברו, אחרי החגים תצא לדרך תחרות הכתיבה " שורה ראשונה" תש"ף. השירים והסיפורים יתפרסמו באתר שורה ראשונה. בסיומה של התחרות, בשבוע החמ"ד ייערך כנס כותבים צעירים, שבו יתקיימו סדנאות כתיבה לכל המשתתפים בתחרות ויחולקו פרסים לזוכים. על ההשתתפות בתחרות ועל העלאת החומרים לאתר תבוא הודעה נפרדת.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי והמזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת הספרות בחמ"ד

ב. **הצעה לספר** : כבשנה שעברה, נקיים בחודש הספר תחרות של פעילויות לעידוד קריאה ששיאן בטקס שבו אנשים שונים מבית הספר ומחוצה לו ממליצים על ספרים שהיו להם משמעותיים. פרטים על התחרות יפורסמו בתחילת חודש מרץ.

ג. **שינויים במערך ההדרכה** : כמידי שנה, המדריכים יגיעו לבתי הספר להדרכה, הכוללת בבניית תכניות הלימודים הבית-ספריות, בהוראת התכנים, ובהכנה לבחינות הבגרות. בנוסף, המדריכים יסייעו לבנות דגמי חלופות בהערכה המותאמים אישית לבתי-הספר. רשימת המדריכים המעודכנת תועלה לאתר בקרוב [כאן](#).

בהזדמנות זו, ברצוני לומר תודה למדריכות הפורשות מצוות ההדרכה ולהודות להן על עבודתן המסורה : רונית גורדון, פסי שטרן, אליס רז, חיה נתנזון, דקלה אטיאס, רותי אסולין.

ד. תיק תוכניות לימודים :

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות גיל ובכל המגזרים. הוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך כדי יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים. תיק תוכניות לימודים כולל את :

הידע הנדרש על פי תוכנית הלימודים.

המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות).

הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים.

בנוסף, התיק כולל מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה ומעודד ליזום, ליצור ולגוון את אופני הלמידה תוך כדי שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית.

התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף, אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

[קישור לתיק תוכניות לימודים](#)

בברכה שנת לימודים מוצלחת

ד"ר טלי יניב

מפמ"ר ספרות בחמ"ד

העתקים :

ד"ר מירי שליסל, יו"ר מזכירות פדגוגית

ד"ר אברהם ליפשיץ- ראש המנהל לחינוך דתי

גבי אלירז קראוס, מנהלת אשכול חברה ורוח במזכירות הפדגוגית

גבי דסי בארי, מנהלת האגף לחינוך על יסודי

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי והמזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת הספרות בחמ"ד

מר דויד גל, מנהל אגף בחינות
מחמדי"ם ומפקחים כוללים בחמ"ד